

Koronan tuottama palveluvaje ei saa enää kertaautua

09.12.2020

Pandemian toinen aalto kuormittaa merkittävästi kehitysvammaisia ihmisiä ja heidän perheitään. Kuntien on pystyttävä tarjoamaan riittävä tuki ajoissa.

Kevään koronasulku jätti monet vammaispalveluita tarvitsevat ihmiset ja heidän perheensä yksin, ilman riittäviä palveluita. Kehitysvamma- ja autismijärjestöt vaativat kuntien sosiaalitoimelta aktiivista otetta, jotta ihmisten hätä ei kertaudu pandemian toisen aallon myötä. Kunnille on taattava riittävät resurssit sen varmistamiseen, että ihmisten palveluvaje ei entisestään kasva.

Järjestöille on kertynyt koronavuoden aikana paljon tietoa ihmisten tilanteesta neuvontatyön ja kyselyiden kautta. Esimerkiksi Minua kuullaan -hankkeen kysely erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten vanhemmille kertoi, että palvelujen saatavuus heikkeni keväällä merkittävästi: 76 prosenttia vastaajista koki, ettei saanut riittävästi palveluja arjesta selviämiseen. Normaalioloissa näin kokee 35 prosenttia.

“Tätä uupumuskuormaa korjataan pitkään”, kiteytti yksi vastaajista.

”Kaikki tuki (tilapäishoito) loppui kuin seinään. Kukaan ei tarjonnut mitään palveluja tilalle. Mitä tehtäisiin, jos perheessä ilmenisi koronaa – ei mitään varasuunnitelmaa”, totesi toinen.

Perheet toivovat palveluihin joustoa ja räätälöintiä sekä tehokkaampaa ja nopeampaa tiedottamista muutoksista. Moni toivoo myös aktiivista yhteydenottoa kotikunnasta.

Keväällä palveluiden puute ja vanhempien vastuulle siirtynyt hoito-, ohjaus-, kuntoutus- ja opetustyö kuormitti perheitä. Lyhytaikais- ja tilapäishoidon sekä omaishoidon vapaiden toteutumisessa on edelleen puutteita monessa kunnassa. Joulun lähestyessä perheet ovat entistä väsyneempiä tilanteeseen, jossa apua ei saa. Järjestöjen neuvoa kysytään yhä useammin jonkun toisen puolesta, kun tukea tarvitseva ihminen tai perhe ei enää jaksa selvittää asioita omin voimin.

E erityisen huolestuneita järjestöt ovat yksin asuvien kehitysvammaisten ihmisten jaksamisesta, kun monet arkea kannattelevat toiminnot ja harrastukset ovat tauolla. Palvelujen ja kontaktien puute tuottaa yksinäisyyttä ja ahdistusta, ja aiheuttaa jopa vakavia vaaratilanteita. On käynyt ilmi jopa nälkiintymistilanteita, kun tukea tarvitsevan ihmisen toimintakyky on hiipunut myös välttämättömissä arjen asioissa, kuten omasta ravinnosta huolehtimisessa.

Järjestöt muistuttavat, että Suomessa 20 prosenttia kehitysvammaisista ihmisistä ei ole palveluiden piirissä. Osa on elänyt aiemmin iäkkäiden omaisten tuen varassa ja jäänyt yksin, kun yhteydenpito on vaikeutunut.

Kysykää, mitä te tarvitsette

Lakisääteisiä palveluita ei saa nyt keskeyttää. Kuntien on etsittävä yksilöllisiin tarpeisiin vastaavia, joustavia tapoja tuen toteuttamiseen. Vammaiset ihmiset ja heidän perheensä tietävät parhaiten itse, millaista apua tarvitsevat. Aidosti tarpeeseen vastaava, oikea-aikainen palvelu on myös taloudellisesti edullisin: ajoissa tukea saanut ihminen ei tarvitse raskaita ja kalliita korjaavia palveluita.

Joulusta 2020 on vaarassa tulla monille yksinäinen ja vaikea. Palveluvajeen kasvaessa on polttava tarve sille, että kuntien vammaispalvelut ottavat aktiivisesti yhteyttä vammaisperheisiin ja yksin asuviin kehitysvammaisiin ihmisiin, ja kysyisivät heidän tilanteestaan. Tähän on taattava resurssit nyt ja jatkossa. Järjestöt ennakoivat, että osa ihmisten hädästä tulee näkyväksi vasta pandemian purkautuessa.

Lisätietoa: Kehitysvammaisten Tukiliitto, toiminnanjohtaja Risto Burman, p. 050 5569 900.

Järjestöt kokoavat ja välittävät valtioneuvostolle ja päättäjille säännöllisesti tietoa kehitysvammaisten ihmisten ja heidän läheistensä tilanteesta koronapandemian poikkeusoloissa. Yhteistyössä ovat mukana Kehitysvammaisten Tukiliitto, Kehitysvammaliitto, FDUV, Autismiliitto ja Vammaisperheyhdistys Jaatinen.

Kuvituskuva muokattu Papunetin kuvapankista (Arasaac).

Lisätietoa:

Risto Burman

Toiminnanjohtaja

Puhelinnumero: 050 5569 900 (tel:050 5569 900)

Sähköposti: risto.burman@tukiliitto.fi (mailto:risto.burman@tukiliitto.fi)

Twitterissä käytän tunnusta @ristoburman.